

1. LA VIA CATALANA AL CAPITALISME
Una introducció: el rerafons històric.- L'estructuració política: la Nova Planta.- El camp: les transformacions de l'agricultura.- Comerç interior i comerç exterior: l'impacte del comerç colonial.- Cap a un nou mode de producció.- El desenvolupament de la manufactura.- El canvi geogràfic: vers els espais geogràfics contemporanis.
2. LA CRISI DE L'ANTIC RÈGIM (I)
Una aproximació a la desnacionalització del XVIII.- El règim senyorial: de la vigència a la crisi.- Les guerres amb França i Anglaterra.- La crisi en el tombant del segle: economia i demografia.- La crisi política de l'Antic Règim.- Conservadurisme i classes socials.
3. LA CRISI DE L'ANTIC RÈGIM (II)
La guerra del francès i l'ensorrament de l'Estat.- Característiques i motivacions en l'aixecament antifrancès.- La Junta Superior i l'organització de la resistència.- L'estratègia dels ocupants: del catalanisme a l'afrancesament.- Guerra i revolució liberal: els catalans a les Corts de Cadis.- Patriotismes i actituds socials.
4. LA CRISI DE L'ANTIC RÈGIM (III)
L'herència de la guerra: crisi econòmica i catàstrofes demogràfiques.- La primera contra-revolució absolutista (1814-1820).- L'enfonsament del model setcentista: burgesia i mercat nacional.- La revolucionarització de la burgesia catalana: l'acció liberal.- Economia i crisi rural.
5. EL PROCÉS DE REVOLUCIÓ BURGESA (I)
Vers una concreció conceptual: burgesia espanyola i burgesia catalana.- L'obra del trienni liberal (1820-1823): la qüestió senyorial, la desamortització i la Hisenda.- Absolutisme i revolta camperola.- La Regència d'Urgell.
6. EL PROCÉS DE REVOLUCIÓ BURGESA (II)
La contra-revolució absolutista (1823-1833).- Crisi rural i guerra dels "Malcontents".- La represa econòmica en el món urbà.- Crisi de la Hisenda i crisi de l'Estat.- La darrera fase de la revolució burgesa (1833-1837): un intent de periodificació.- L'abolició del règim senyorial i la desamortització de Mendizábal.

7. CLASSES SUBALTERNES I REVOLUCIÓ BURGESA
Una aproximació social al carlisme.- L'experiència de les classes populars urbanes: Milícia Nacional, revoltes i agitació política.- Moderantisme burgès i radicalisme popular: el primer republicanisme.- L'exemple del trienni esparterista (1840-1843).
8. LA INDUSTRIALITZACIÓ
Revolució burgesa i industrialització: el mercat nacional .- La primera fase d'arrencada industrialitzadora (1833-1840).- L'extensió de la industrialització: la indústria cotonera (1840-1860).- L'estructura de la indústria cotonera.- Les crisis industrials.- La indústria llanera.- L'activitat financera.- Els ferrocarrils.
9. EL MOVIMENT OBRER (1840-1868)
La formació del proletariat.- Les condicions de treball i de vida.- L'emergència de la classe obrera (1840-1843): sindicalisme, lluita política, mutualisme... .- Les societats obreres: de la clandestinitat al Bienni Progressista (1854-1856).- La primera vaga general.- Altres formes de sociabilitat obrera.
10. EL SOCIALISME A CATALUNYA (1830-1868)
La literatura política.- Saint-simonisme i burgesia: el fracàs d'una alternativa industrialista.- La introducció del fourierisme: els articles de "El Vapor".- La utopia cabetiana: Monturiol, Terradas... .- Socialisme i republicanisme.
11. REVOLUCIÓ DEMOCRÀTICA I REFORMISME BURGÈS
Catalunya durant la dècada moderada (1844-1854): la guerra dels "Matiners".- Les dues alternatives en la revolució de 1854.- Les lluites polítiques durant el Bienni Progressista (1854-1856).- El retorn al moderantisme (1856-1868).
12. EL SEXENNI REVOLUCIONARI (1868-1874)
Les causes de la revolució de setembre.- La burgesia i la monarquia constitucional.- L'expansió del republicanisme federal.- Federalisme i catalanisme.- La introducció de la I Internacional.- L'experiència de la I República.
13. LA RESTAURACIÓ (I)
La burgesia catalana: subordinació política i lluita proteccionista.-L'expansió econòmica: la "Febre d'Or" i la Llei de Relacions Comercials amb les Antilles (1882).- El pensament catalanista.- El moviment obrer entre l'anarquisme i el reformisme.

14. LA RESTAURACIÓ (II)
El fracàs de la penetració de la socialdemocràcia a Catalunya.- L'arrelament de l'anarquisme i els anys del terrorisme.- La crisi de fi de segle: guerra colonial i crisi econòmica.- Catalanisme doctrinari i catalanisme polític.- Vers la crisi del sistema de la Restauració a Catalunya.
15. NACIONALISME BURGÈS I LLUITA DE CLASSES (I)
La formació de la Lliga Regionalista.- La vaga del 1902.- Crisi econòmica i crisi del moviment obrer.- El moment de Lerroux: els orígens del republicanisme radical.- La Solidaritat Catalana.- El lent desenvolupament de la Solidaritat Obrera.
16. NACIONALISME BURGÈS I LLUITA DE CLASSES (II)
Una aproximació a la Setmana Tràgica.- L'actitud de les diferents formacions polítiques.- El paper de l'anticlericalisme.- De la Solidaritat Obrera a la Confederació Regional del Treball.- La Mancomunitat de Catalunya i el domini de la Lliga.- Davallada del Partit republicà Radical i crisi del republicanisme.
17. LA CRISI DE LA RESTAURACIÓ (I)
L'impacte de la Gran Guerra: boom econòmic i expansió industrial.- Els salaris i els preus.- Les conseqüències demogràfiques.- El sindicalisme de masses.- La vaga de 1916.- Les forces socials davant la crisi de 1917.- La Lliga en el govern de l'Estat.- La campanya autonomista del 1918 i la radicalització del nacionalisme.
18. LA CRISI DE LA RESTAURACIÓ (II)
L'expansió de la CNT.- El Congrés de Sants.- De la vaga de "La Canadiense" a la generalització del locaut.- Els efectes de la crisi econòmica.- Pistolerisme i repressió.- L'esgotament de la CNT.- La influència de la Revolució d'Octubre a Catalunya.- Les noves formacions nacionalistes.
19. LA DICTADURA DE PRIMO DE RIVERA (1923-1930)
Els orígens del cop d'estat.- La supressió de la Mancomunitat.- La resistència catalanista.- Sindicalistes i anarquistes en la CNT: la fundació de la FAI.- Macià i l'experiència de Prats de Molló.- Raquitisme del comunisme a Catalunya.- L'abstenció de la Lliga.- El fracàs de la Dictadura.
20. REPÚBLICA I AUTONOMIA (I)
El suport de la Lliga a la monarquia; Cambó i el "Centro Constitucional".- La formació del Partit Catalanista Republicà i de l'Esquerra Republicana de Catalunya.- Les eleccions d'abril.- De la República Catalana a la Generalitat.- L'Estatut de Núria i l'Estatut del 32.

21. REPÚBLICA I AUTONOMIA (II)
Els efectes de la depressió econòmica.- La CNT i l'escissió dels Trentistes.- La CNT i el govern català.- Pràctica insurreccionalista i desgast de la CNT.- El Bloc Obrer i Camperol, la Unió Socialista de Catalunya i els altres grups marxistes.- El problema rabassaire .- Cap al Sis d'Octubre.
22. REPÚBLICA I AUTONOMIA (III)
La Generalitat i els fets d'Octubre.- La suspensió de l'Estatut.- La repressió.- La Lliga durant el Bienni Negre.- Vers el Front d'Esquerres.- La tendència a la unificació: CNT, POUM, ERC, comunistes i socialistes... .- El Front Popular i el restabliment de l'autonomia.
23. GUERRA CIVIL
L'aixecament militar.- La dualitat de poders: Comitè de Milícies Antifeixistes i Generalitat.- La creació del PSUC.- La repressió a la reraguarda.- L'autonomia de guerra.- Vers la reabsorció dels poders.- Les col·lectivitzacions i l'economia de guerra.- Els conflictes en el si de l'antifeixisme: els fets de maig .- El govern Negrín i la fi de l'autonomia.

BIBLIOGRAFIA D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DE CATALUNYA

Curs 1981-1982

Professor: Josep M. Benaul

A) MANUALS

BALCELLS, Albert

(Coord.)

Cataluña Contemporànea, 2 vols.
Madrid, Siglo XXI, 1974 i 1977.
Història dels Països Catalans de 1714
a 1975, Barcelona, EDHASA, 1980.

A.A. V.V.

Història de Catalunya, vols. 4,5 i 6.
Barcelona, Salvat, 1978

B) BIBLIOGRAFIA ESPECIALITZADA

(segueix l'ordre de desenvolupament -cronològic- del programa)

NADAL FARRERAS, Joaquim

L'onze de setembre i el centralisme
borbònic, Barcelona, DOPESA, 1977.

VILAR, Pierre

La fi dels elements feudals i senyo-
rials a Catalunya al segle XVIII i
XIX, L'Avenç, nº 1, abril 1977, pp.
74-80.

La Catalunya industrial: reflexions
sobre una arrencada i un destí,
Recerques, nº 3, 1974, pp. 7-22.
Assaigs sobre la Catalunya del segle
XVIII, Barcelona, Curial, 1973.

A.A. V.V.

La invasió napoleònica
Bellaterra, U.A.B., 1981.

FONTANA, Josep

Cambio económico y actitudes políti-
cas en la España del siglo XIX

Barcelona, Ariel, 1975.

Crisi camperola i revolta carlina,
Recerques, nº 10, 1981, pp. 7-16.

La quiebra de la monarquía absoluta
Barcelona, Ariel, 1971.

La Revolución Liberal. Política y Ha-
cienda en 1833-1845, Madrid, Institu-
to de Estudios Fiscales, 1977.

TORRAS, Jaume

Liberalismo y rebeldía campesina
1820-1823, Barcelona, Ariel, 1976.

VICENS VIVES, Jaume

Industrials i polítics del segle XIX
Barcelona, Vicens Vives, 1961.

IZARD, Miquel

El segle XIX. Burgesos i proletaris
Barcelona, DOPESA, 1978.

Manufactureros, industriales y revo-
lucionarios, Barcelona, Crítica, 1979

MALUQUER, Jordi

El socialismo en España, 1833-1868
Barcelona, Crítica, 1977

La estructura del sector algodonero
en Cataluña durante la primera etapa
de la industrialización (1832-1861)

- Hacienda Pública Española, nº 38
(1976) pp. 133-148.
- NADAL OLLER, Jordi
El fracaso de la revolución industrial en España, 1814-1913
Barcelona, Ariel, 1975.
- OLLÉ ROMEU, Josep M.
El moviment obrer a Catalunya, 1840-1843, Barcelona, Nova Terra, 1973.
- BENET, Josep
MARTÍ, Casimir
Barcelona a mitjan segle XIX. El moviment obrer durant el Bienni Progressista (1854-1856)
Barcelona, Curial, 1976, 2 vols.
- TRIAS, Juan J.
ELORZA, Antonio
Federalismo y Reforma Social en España (1840-1870)
Madrid, Seminarios y Ediciones, 1975.
- TERMES, Josep
Anarquismo, sindicalismo y catalanismo, Barcelona, Anagrama, 1976.
- DE RIQUER, Borja
Lliga Regionalista: la burgesia catalana i el regionalisme (1898-1904)
Barcelona, Edicions 62, 1977
- HARRISON, Joseph
El món de la gran indústria i el fracàs del nacionalisme català de dreta (1901-1923), Recerques, nº 7, 1978, pp. 83-98.
- CUADRAT, Xavier
Socialismo y anarquismo en Cataluña (1899-1911). Los orígenes de la CNT
Madrid, Ed. de la Rev. de Trabajo, 1976.
- BARBAT, Gustau
ESTIVILL, Jordi
L'anticlericalisme en la revolta popular del 1909, L'Avenç, nº 2, maig 1977, pp. 28-37.
- ROMERO MAURA, Joaquín
La Rosa de Fuego. Republicanos y anarquistas: la política de los obreros barceloneses entre el desastre colonial y la Semana Trágica, 1899-1909, Barcelona, Grijalbo, 1975.
- MEAKER, Gerald H.
La izquierda revolucionaria en España (1914-1923) Barcelona, Ariel, 1978
- WINSTON, Colin M.
Apuntes para la historia de los Sindicatos Libres de Barcelona, 1919-1923, Estudios de Historia Social, nº 2-3, (1977) pp. 119-142
- NADAL OLLER, Jordi
FONTANA, Josep
Spain, 1914-1970. Dins The Fontana Economic History of Europe, Londres, Collins, 1976. Vol VI, pp. 460-529. Trad. castellana a Ariel, Barcelona, 1980.
- BRADEMAS, John
Anarcosindicalismo y revolución en España (1930-1937), Barcelona, Ariel, 1974.

- GONZÀLEZ CASANOVA, J.A. Federalisme i Autonomia a Catalunya (1868-1938), Barcelona, Curial, 1974
- ARNAU, Roger (BENET, J.) Marxisme català i qüestió nacional catalana, 1930-1936, París, Edicions Catalanes de París, 1974. 2 vols.
- MOLAS, Isidre El sistema de partidos políticos en Cataluña, 1931-1936, Barcelona, Península, 1973.
- BALCELLS, Albert Crisis económica y agitación social en Cataluña, 1930-1936, Barcelona Ariel-ICESB, 1971.
- La Unió de Rabassaires: 1922-1939 L'Avenç, nº 10, Novembre 1978, pp. 26-32.
- BRICALL, Josep Maria Política econòmica de la Generalitat, 1936-1939. I Evolució i formes de la producció industrial. II El sistema financer Barcelona, Edicions 62, 1970-1979.
- PEIRATS, José La CNT en la revolución española París, Ruedo Ibérico, 1971, 3 vols.

OBJECTIUS, MÈTODES DE TREBALL I AVALUACIÓ

Amb aquesta assignatura, orientada a estudiants que han seguit l'itinerari d'Història i que tenen uns conceptes i coneixements bàsics, es pretén arribar a la comprensió de les línies fonamentals de la nostra història des de la crisi de l'Antic Règim fins a la Guerra Civil de 1936-1939.

El programa es basa en l'aproximació global als diferents temes. És a dir, es tracta de donar més prioritat al joc complex de tots els factors que no pas a l'anàlisi de cadascun d'ells per separat. Per aquesta raó el programa s'estructura segons la periodificació històrica de l'època que s'estudia. Això no vol dir que no poguem deturar-nos, quan ens convingui, en l'anàlisi d'un determinat factor, bé per la seva importància, bé perquè ens interessa exposar certs avenços historiogràfics o certes qüestions de mètode.

El desenvolupament de la matèria en els tres trimestres es farà, aproximadament, d'aquesta manera: 1er. trimestre, crisi de l'Antic Règim i revolució burgesa (temes 1-8); 2on. trimestre, de la formació de la classe obrera a la crisi de la Restauració (temes 9-18); 3er. trimestre, de la dictadura de Primo de Rivera a la Guerra Civil (temes 19-23).

El mètode ideal de treball s'aconseguirà en la mesura que les lectures imprescindibles de determinats textos es facin prèviament a l'exposició a classe dels temes que tractin. Així els estudiants estaran en disposició d'intervenir a classe i d'assolir una millor i més crítica comprensió del tema. Els manuals tindran només un ús orientatiu i de cap manera podran ésser la base del treball de l'assignatura.

L'avaluació s'organitza en aquestes opcions:

- 1) Lectura dels textos + intervenció a classe + un treball individual + entrevista oral a la fi del curs sobre el treball i els continguts de l'assignatura.
- 2) Lectura dels textos + dos examens parcials.
- 3) Examen final per als qui no aprovin el curs o no s'hagin presentat a cap parcial.

Pel que fa a la primera opció cal aclarir alguns aspectes. El treball, d'una extensió entre 50 i 100 folis, es basará en un tema molt específic, la qual cosa permetrà combinar el treball de síntesi bibliogràfica amb uns inicis moderats d'investigació (segons el tipus de fonts a l'abast). Aquest treball serà seguit pel professor des de l'elecció del tema en el primer trimestre fins al seu lliurament a començaments del tercer trimestre. No es podrà seguir aquesta opció d'avaluació si el tema no ha estat decidit en el primer trimestre i si el professor no ha seguit el treball durant el curs.

Josep M. Benaul Berenguer